

Nejdříve rozhybej psychiku, potom tělo

V současné době pracujeme v Domově Sue Ryder s biografickým modelem péče. Tomuto projektu říkáme „Cesta života“.

Jeho podstatou je snaha o zajištění a respektování takových podmínek a způsobu života, který byl v daném životním období pro klienta „normální“.

Víte o tom, jak moc pomůže v péči znalost biografie – životního příběhu klienta?

Je to velice jednoduché. V takovémto příběhu jsou schovány drahocenné informace, které nám pomáhají porozumět chování klientů, zejména těch, kteří mají změněnou schopnost vnímání a již nedokážou s námi adekvátně komunikovat.

Příklad z praxe

Klientka k nám přišla ze svého domova, kde byla schopna samostatně chodit a fungovat. Při přijetí na

oddělení ale došlo k tomu, že zmíněná dáma měla problém s ranním vstáváním z postele. Sama to najednou nezvládla. Jak je to možné? Celý život vstávala ze své postele na levou stranu a najednou se má tato dáma, v jejím úctyhodném věku naučit vstávat na druhou stranu. I takovéto drobnosti – znalost životních návyků

– mohou stačit k tomu, abychom zachovali soběstačnost klienta.

Böhmův model

Jedná se o ošetrovatelský model mezinárodně uznávaný a v současnosti využívaný v německy mluvících zemích v oblasti geriatrické a gerontopsychiatrické péče, který je zaměřen na podporu schopnosti sebepečce starých a zmatených lidí a na způsoby, jak co nejdéle tuto schopnost uchovat či navrátit, a to principem probuzení zájmu seniora oživením jeho psychiky.

Böhm vždy kritizoval klasické způsoby péče, tzn. pouze nakrmit, udržet v čistotě, v teple a pohodlí a vykonat ordinace lékaře. V psychobiografickém modelu se snaží o rozšíření úhlu pohledu na člověka seniora, kdy se péče musí stát tolerantnější a opustit roli všepečující matky. Böhm předkládá péči aktivizující a reaktivizující, a pokud používá ve svém modelu pojem rehabilitace, tak ve smyslu reaktivizace psychických schopností člověka, tzn.: nejdříve rozhybej psychiku, potom tělo.

Specifika gerontopsychiatrické dlouhodobé péče zmapoval profesor Böhm ve svých výzkumných pracích, poznatky ze základních psychologických směrů a teorii aplikoval do praxe a precizně zdokumentoval v jednotlivých kasuistikách. Výsledky těchto výzkumů jsou pro ošetrovatelskou péči velkým přínosem, ale hlavně jsou přínosem pro klienta samotného, který je v tomto modelu vnímán především jako člověk se svou biografickou historií, a to jak individuální, tak regionální a kolektivní.

PBM v Domově Sue Ryder

V tomto projektu už máme hodně za sebou. Upravujeme prostředí Domova tak, aby se klienti cítili „jako doma“. Pro jejich snadnější orientaci vybavujeme společné prostory a chodby dobovými prvky a tím zvyšujeme jejich pocit bezpečí a jistoty. V současné době zpracováváme biografie našich klientů a učíme se využívat postupy psychobiografického modelu péče. Je před námi dlouhá cesta, ale již teď víme, že tato forma práce je velmi přínosná pro naše klienty i pro nás pracující v Domově Sue Ryder.

V péči o klienta je také nutné pracovat s principem normality doby.

Ten se vypočítá přičtením 25 k roku narození (25 je počet let, kdy člověk dosáhne vrcholu svého vývoje, nejvíce a nejdéle si z tohoto období pamatuje). Vypočítali jsme princip normality doby u klientů na jednotlivých odděleních. Vyšel nám rok 1948, 1951, 1958. Nyní shromažďují týmy na všech odděleních informace, které byly typické pro toto období a které nám pomohou pochopit a poznat dobu daných let.

A přidáváme ještě jeden krásný příklad z naší praxe

Pan Zdeněk nedělní dopoledne trávil na jídelně. Venku bylo krásně, proto jsem se ho zeptala, jestli by nechtěl se mnou venku umýt auto. Na otázku se tvářil nadšeně. Hned jsem se ho ptala, jestli také na jaře dával své vozy „do kupy“. Na toto téma se rozpovídal a bylo vidět, že si velice dobře vzpomíná. Nemohl se dočkat a ještě před obědem se dvakrát ptal, kdy už půjdeme na ten auták?

Dorazil i jeho syn, a tak se z mytí auta stala jejich společná činnost. Vzájemně si říkali, kde je třeba ještě mýt a jak na to. Zdeněk se chopil kýblu, namáčel koště a omýval auto vodou, usmíval se a vypadal spokojeně,

jeho syn mu pomáhal. Okolo auta byl ruch, přidal se k nám i pan Antonín a povídal, jakými auty on jezdil a jaká vlastnil, zajímali se o stáří auta a jeho obsah a palivo. Po práci jsme si dali na zahradě svačinu a kávu.

Práce s biografií klientů, poznání toho, jak člověk žil, nám umožňuje nabídnout tu nejlepší možnou péči a tím naplňovat naše poslání. Jde nám o to, aby v České republice mohl každý důstojně zestárnout.

Denisa Ratajová
Domov Sue Ryder, z. ú.
www.sue-ryder.cz

Foto: archiv Domov Sue Ryder

Foto: Karolína Cermanová

Lidé z Pfizeru natírali lavičky pro seniory

Desítky dobrovolníků – včetně generálního ředitele – se v Domově Sue Ryder pustila zkraje léta do výmalby pokojů, natírání zahradních laviček i umývání oken. Díky firemnímu projektu „Jsem dobrovolník“ zavítali už potřetí.

„Zaměstnanci této společnosti nás podporují pravidelně, a to nejen jako dobrovolníci. Pořádají například vánoční dobročinnou sbírku, zorganizovali charitativní sběr oblečení

pro naše obchody nebo se osobně účastní našich akcí, jako je Pochod za důstojné stáří,“ popisuje ředitel Domova Sue Ryder Matěj Lejsal. Náklady na práci dobrovolníků i spotřebovaný materiál jdou na účet zaměstnavatele. Sami zaměstnanci se přitom mohou rozhodnout, zda věnují organizaci také svůj denní plat. „Považujeme za úspěch, když se lidé z firem vrací za našimi seniory i ve svém volném čase nebo se

z nich stanou naši individuální dárci,“ dodává Matěj Lejsal.